

Kommunförbundet Skåne

Forskning & Innovation

nr 2, 2011

Forskning och innovation för bättre kommunal verksamhet

Verksamheten inom Forskning och Innovation kompletterar universitetsforskningen och är ett sätt att skapa användbar kunskap för primärkommunerna.

Det säger Maria Winberg Nordström, ledamot i Kommunförbundet Skånes styrelse och kommunalråd (fp) i Helsingborg.

Vinsten med forskning, innovation och utveckling i Kommunförbundets regi är att kommunernas behov av forskning och kunskap i viktiga frågor kan tillgodoses.

– Ytterst är syftet att ta fram kunskap som är användbar för kommunerna så att invånarna får del av en bättre verksamhet, säger hon.

Att forskning bedrivs av människor som har erfarenhet av kommunal verksamhet ser hon som en fördel.

– Med verksamhetsperspektivet kan man se hur forskningen ska tillämpas och tillämpning är just en viktig uppgift för Kommunförbundet Skåne.

Och behovet av Forskning och Innovation i Kommunförbundets regi kommer att fortleva inom överskådlig framtid.

– De primärkommunala frågorna är ju oftast inte högstatusämnen inom universitetsforskningen. Kommunförbundet Skåne sjösatte Forskning och Innovation med inriktning på miljö och samhällsbyggnad i juni. Och alldeles nyligen har en ny gren av FoU Skåne startat, FoU Skola. Hur ser Maria Winberg Nordström på den?

– När det gäller skolan är det främsta syftet att fler elever ska nå kunskapsmålen och när det gäller stadsutveckling handlar det om att bygga hållbara och trygga städer. Kärnan i de båda

Maria Winberg Nordström

verksamheterna är densamma, nämligen att göra verksamheten bättre.

FoU Skola ska ta fram tillgänglig kunskap inom pedagogiska frågor för att barnen ska få den bästa undervisningen så att de når målen, säger Maria Winberg Nordström.

Kommunförbundet Skåne är inriktat mot samarbete med Skånes lärosäten kring forskning i dessa frågor. På sikt vill Maria Winberg Nordström även se samarbeten med universitet på Själland och i Nordtyskland och andra lärosäten med höga placeringar i internationella rankingsystem.

Forskning & Innovation ges ut av
Kommunförbundet Skåne, Box 53, 221 00 Lund
Ansvarig utgivare: Karen Lagercrantz,
Tel 046-719934, karen.lagercrantz@kfsk.se
Redaktör: Cristina Josefsson, Tel 08-981338
cristina@josefssonjournalist.se
Grafisk form: Lena Lindberg

FoU Skånes delaktighetsmodell inspirerar andra län

Brukare i Laholms kommun ska involveras mer i verksamheten. När Alfa Laholm funderade på hur detta kunde ske, stötte de på FoU Skånes delaktighetsmodell.

– När vi hittade modellen kände vi att det här är vad vi letat efter, säger Hans Nilsson, Alfa Laholm.

En seminariedag vid Högskolan i Kristianstad var upprinnelsen. Där föreläste Ann-Christine Gullacksen om delaktighetsmodellen som hon lagt de teoretiska grundvalarna för. Malin Hedman och Hans Nilsson från Alfa Laholm blev nyfikna, bokade träff med Ann-Christine och fick information om en stundande vägledarutbildning i FoU Skånes regi. Sex deltagare, tre brukare och tre personal, genomförde den våren 2011.

Syftet är att skapa jämlika möten och mer dialog mellan brukare och anställda. En del i utbildningen är att genomföra en så kallad delaktighets-slinga i praktiken, vilket bland andra Malin och Hans gjorde i en daglig verksamhet i Laholm. Arbetet utgår från en fråga till brukarna ”Tycker du att du får vara med och bestämma i ditt liv?”, berättar Malin Hedman.

Brukargruppen formulerar (för sig) med vägledarnas stöd en fråga till personalen som vägledarna framför. I detta fall: ”Blir ni arga om vi säger emot er?”

– Personalen funderade på den tufft formulerade frågan och sände tillbaka ”Hur ska vi veta vad ni vill om ni inte säger det?”, berättar Hans Nilsson.

När brukare och personal möttes till gemensamt möte hade brukarna med sig frågan: ”När kan vi säga vad vi tycker?”

Resultatet blev ett arbetsplatsmöte varje måndag där brukare och personal gemensamt bestämmer hur veckan ska se ut.

– Mycket av vägledarutbildningen handlade om att diskutera erfarenheterna av det vi gjorde i praktiken, säger Malin Hedman. Det är en utbildning som jag verkligen haft nytta av.

Planerna är att erbjuda delaktighetsslingor på många verksamheter i Laholm, med start inom LSS-området.

– Men det finns egentligen inga begränsningar i vilka sammanhang man kan använda modellen, säger Hans Nilsson.

Forskningskommuner i Skåne

Kommunförbundet Skånes enhet för forskning och innovation verkar genom tankesmedjor som ett forum för utbyte och kontakt mellan forskningen och kommunens utövare. Detta är den tredje tankesmedjan vi erbjuder och denna gång är temat ”Bli en forskningskommun”! Vad är en forskningskommun? Begreppet är lanserat i Finland som har 40 forskningskommuner. I den finska modellen utses forskningskommuner enligt vissa kriterier som ska uppfyllas för att kommunen ska kunna delta i forskningsprojekt. Är begreppet forskningskommun en intressant möjlighet för Skånes kommuner? Smedjan går av stapeln den 11 november på Grand Hotel i Lund och erbjuder föredrag av inspirerande föredragshållare, från Finlands kommunförbund, forskningen och från kommunerna.

Kunskapsverkstad för krävande arbete

En kunskapsverkstad omfattande fyra heldagar under hösten, kommer att behandla äldreomsorgens mest krävande arbete med vårdtagare som har någon form av psykiskt funktionshinder och/eller en missbruksproblematik.

Kunskapsverkstadens deltagare kommer att tillsammans med Bo Eneroth göra en erfarenhetsinventering av svåra arbetssituationer som uppstår i mötet med dessa vårdtagare. Erfarenheter kommer att utbytas mellan deltagarna för att synliggöra den reella kompetens som de själva utvecklat på dessa två arbetsfält.

FoU Skola ny enhet

Kommunförbundet Skåne startar ytterligare en FoU-gren: FoU Skola, med visionen att skapa en skola på vetenskaplig grund.

FoU Skola kommer att arbeta utifrån skolornas och barn- och utbildningsförvaltningarnas uttryckta behov, från ett underifrånperspektiv, säger Siv Wilborgsson på Kommunförbundet Skåne. Projektet är framtaget i samarbete med 30 av Skånes kommuner, men också utifrån kommunernas gemensamt antagna forskningsstrategi.

Inom ramen för de 30 kommunernas ekonomiska bidrag till verksamheten har en vetenskaplig ledare, Birgitta Henecke, anställts. Hon kommer under hösten att inleda ett kartläggningsarbete i samarbete med kommunerna: Hur ser behoven av forskning och utveckling ut? Vilka forskningsprojekt pågår redan? Det kommer att ske i dialog med respektive kommuns förvaltningschef för att fånga dagsläget och just den kommunens behov.

Med kartläggningen som grund kommer FoU Skola att definiera väsentliga forskningsområden att arbeta vidare med, tillsammans med en styrgrupp bestående av förvaltningschefer.

FoU Skola kommer att samverka med universitet och högskolor, andra FoU-verksamheter och pedagogiska utvecklingscentra, utifrån varje forskningsprojekts karaktär. Genom att utveckla samverkan kring forskning och utveckling skapas förutsättningar för professionsutveckling på vetenskaplig grund som medför en förändring av verksamheten.

– Då handlar det om det inre arbetet i klassrummet, det kommer att bli betydelsefullt i FoU Skolas verksamhet, förutspår Siv Wilborgsson.

Siv Wilborgsson

En kunskapsbaserad socialtjänst

Hur kan socialtjänsten i kommunerna – individ- och familjeomsorg, vård och omsorg, verksamhet för funktionshindrade – arbeta mer systematiskt? Bättre planera, utföra och följa upp det man gör? Mäta effekter och använda sig av utvärderingsresultat?

Under tre år kommer Kommunförbundet Skåne och Region Skåne, med hjälp av statlig finansiering, att stödja utvecklingen av ett kunskapsbaserat arbetssätt i Skånekommunerna.

Christer Neleryd är samordnare för stödstrukturen:

– Kommunernas socialtjänster behöver bli bättre på att använda forskningsrön men också på att lära av goda exempel i andra kommuner, säger han. Det här är början på en socialtjänst präglad av en evidensbaserad praktik.

Fem utvecklingsledare har anställts, för att stötta de 33 kommunernas åtskilliga tusen enheter i denna utveckling. Inledningsvis satsar man på demensvården. Men att nå alla enheter direkt är omöjligt. Därför är målsättningen att skapa ett kommunikationssystem som kan sprida arbetssättet som ringar på vattnet över hela Skåne, säger Christer Neleryd.

FoU Skåne är en del av stödstrukturen och har en viktig roll. Dels som medlem i styrgruppen men även mer direkt:

– Det handlar om att översätta forskningskunskap till praktisk kunskap på fältet vilket också är FoU Skånes uppgift.

I höst inleds det konkreta samarbetet med några kommuner. Utvecklingsledarna kommer att förse utvalda äldreboenden med kunskap inom demensområdet och om förändringsprocesser, bland annat i samarbete med Region Skånes kunskapscenter.

– De lokala utbildningsledarna ska få tillgång till bästa tillgängliga kunskap.

Vid årsskiftet räknar Christer Neleryd med att 20 projekt är igång spridda över hela Skåne.

Ny rapport: Kommunchefers roll och kunskapsanvändning

Vilken typ av kunskap och färdigheter krävs för att framgångsrikt och innovativt leda en kommun? Vilken kunskap använder kommuncheferna? Det har Karen Lagercrantz undersökt i en ny studie.

Det finns en risk, menar Karen Lagercrantz, att man identifierar kunskap i allmänhet med just den akademiska formen och därför uppfattar sparsamt bruk av akademisk kunskap som lika med beslutsfattande på tämligen lösa boliner. Men relevant kunskap inför beslutsfattande behöver inte alltid vara av akademisk typ.

Kommunchefer från tolv mindre och mellanstora kommuner i Skåne har intervjuats och i vissa fall direktobserverats, vid AU-möten och vanliga arbetsdagar.

Två bilder framträder. En handlar om att handläggningstiderna är betydligt kortare idag än för 10-15 år sedan och att det utrymme som fanns bara för några år sedan att göra omfattande utredningar inte längre finns. Den andra bilden, som grundar sig på närvaro vid AU-sammanträden i två mindre kommuner, visar en långsam beslutsprocess, där allting diskuteras noggrant.

Studien visar att den erfarenhetsbaserade kunskapen rankas högre än den akademiska kunskapen när kommunchefer skall fatta beslut. Ytterst förlitar de sig på den kunskap som relativt snabbt kan extraheras fram genom samtal och möten med medarbetarna inom organisationen.

Medarbetarna är den främsta kunskapskällan. – Det handlar mest om mun mot mun-metoden, i varje möte sker en kunskapsöverföring. Man bollar frågor fram och tillbaka, stöter och blöter. Det handlar om processer som sker inom ledningsgrupper och nätverk, både interna och externa. Personliga nätverk är guld värda, säger Karen Lagercrantz.

Hur använder man forskning?

Samtliga intervjuade kommunchefer tillstår att de är dåliga på att använda forskningsresultat. Forskningen upplevs emellanåt som otidsenlig,

man verkar mitt i den värld som forskarna håller på att kartlägga. När forskningsresultaten publiceras är organisationen redan någon annanstans. Tiden räcker helt enkelt till för att läsa forskningsrapporter. Ett välvilligt intresse för forskningen uttrycks, men när det handlar om skarpt läge inför beslutsfattande går man tillbaka till dialoger med sakkunniga medarbetare.

Däremot finns det medarbetare i organisationen som använder forskning, speciellt inom den tekniska och sociala sektorn. Så indirekt används forskningsresultat emellanåt.

Rapporter beställs via webbsidan
www.kfsk.se/fou